

Oponentský posudok habilitačnej práce

MUDr. Erik Dosedla, Ph.D., MBA

Morbidita súvisiaca s jazvou po cisárskom reze

Vypracoval:

Doc. MUDr. Jozef Záhumenský, Ph.D.

II. Gynekologicko pôrodnická klinika LFUK a UNB

Nemocnica Ružinov

Ružinovská 6

821 06 Bratislava

1. Všeobecný rozbor

Habilitačná práca bola vypracovaná MUDr. Erikom Dosedlom, Ph.D., MBA na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v habilitačnom odbore Gynekológia a pôrodníctvo.

Práca má celkovo 117 strán, z toho čistý text má 80 strán, 21 strán tvoria kópie publikovaných vedeckých prác uchádzača. Je obohatená 20 obrázkami, ktoré výrazným spôsobom pozitívne dopĺňajú informácie v texte. Ako veľmi prínosný hodnotím postprocesing ultrazvukových obrázkov, kde autor farebne dokreslil sledované štruktúry a ich vzájomné vzťahy, čím sa zvýšila prehľadnosť a inštruktívnosť ultrazvukových nálezov. Obrázky č. 4, 5, 6 graficky uvádzajú výsledky štúdie CORONIS, ktoré autor preložil do slovenčiny, pričom však v popise obrázkov chýba citácia uvedenej štúdie, čo pôsobí zmätočne. V texte však je jasne uvedené, že obrázky publikujú výsledky danej publikácie, citácia však mala byť aj v popise. Technicky vysoko kvalitné sú aj fotografie z operačných nálezov. V texte je 17 tabuliek, ktoré sú logicky koncipované a prehľadné. Podobnú výhradu ako k obrázkom treba vysloviť aj k tabuľke č. 5 a 6, kde chýba v popise odkaz na zdrojovú štúdiu.

Z jazykového hľadiska nemám žiadne pripomienky, nenašiel som žiadne podstatné chyby. Práca je logicky členená na kapitoly podľa štandardného rozdelenia na Úvod, ktorý obsahuje aj hypotézu, ciele práce a vybrané kópie vedeckých publikácií autora, Materiál a metodika, Výsledky a Diskusia, Záver a Zoznam literárnych odkazov.

Práca sa čítala dobre, vety sú zrozumiteľné a myšlienky jasne sformulované.

2. Aktuálnosť zvolenej témy

Celosvetová epidémia nárastu cisárskych rezov prináša so sebou mnohé komplikácie, ktoré boli v minulosti extrémne zriedkavé. U novorodencov je pôrod plánovaným cisárskym rezom spojený s vyšším rizikom mnohých závažných celoživotných komplikácií a ochorení, predovšetkým v dôsledku nezrelosti imunitného systému a narušenia mikrobiómu. U matky sú takmer všetky komplikácie spojené s prítomnosťou jazvy na prednej stene maternice, ktorá môže byť zdrojom rôznych príznakov aj mimo graviditu, ale predovšetkým zvyšuje riziko závažných komplikácií v nasledovnej gravidite. Tehotná žena s anamnézou cisárskeho rezu má vyššie riziko, že skončí po pôrode na lôžku intenzívnej starostlivosti ako tehotná diabetička alebo tehotná žena s akýmkoľvek iným chronickým ochorením.

Primárne je cieľom súčasného pôrodníctva dať ženám a ich deťom, pokiaľ je to možné, maximálnu šancu na prirodzený pôrod. Ale napriek tomu narastá počet žien, u ktorých sa operácií vyhnúť nedá.

Preto sa v poslednom období venuje veľká pozornosť práve hojeniu jazvy na maternici po cisárskom reze, jednak z hľadiska vplyvu operačných techník a indikácií k operáciám ale sleduje sa aj samotný proces hojenia a zmeny tvaru jazvy počas šestonedelia. Habilitačná práca MUDr. Erika Dosedlu prináša v tejto problematike niekoľko nových faktov a poznatkov.

3. Splnenie sledovaných cieľov

Autor si zadal v práci nasledujúce ciele:

- a) zhodnotiť ultrazvukové nálezy po cisárskom reze u asymptomatických rodičiek
- b) stanoviť riziko vzniku ťažkých defektov jazvy po cisárskom reze
- c) porovnať ultrazvukové merania jaziev po cisárskom reze 6 týždňov a 6 mesiacov po operácií
- d) zistiť, či ťažké defekty jaziev po cisárskom reze majú súvislosť s krátkodobou a dlhodobou morbiditou žien
- e) zistiť, aký vplyv má laparoskopická liečba ťažkého defektu jazvy po cisárskom reze na sonomorfologiu jazvy a klinický stav pacientky.

Stanovené ciele rieši autor pomocou 4 samostatných prospektívnych longitudinálnych štúdií, do ktorých je zaradených celkovo 390 prípadov. Podstatou sledovania je ultrazvukové vyšetrenie jazvy na maternici v rôznych časových odstupoch od operácie, v jednej štúdií je sledovaný efekt laparoskopickej intervencie pri veľkej jazve na UZV nález na maternici.

Ultrazvukové vyšetrenia boli štandardizované, prevádzal ich samotný autor, technika vyšetrenia je podrobne zaznamenaná a štandardizovaná. Techniku vyšetrenia aj s podrobným popisom autor uverejnil aj v časopise Central European Journal of Medicine, naplnil tak ciele v bode a)

Súbory sú dostatočne mohutné, aby boli jeho závery adekvátne. Cisársky rez bol ženám v sledovanom súbore vykonávaný na pracovisku autora, štandardizovanou operačnou technikou (Misgav Ladach), za použitia štandardnej antibiotickej profylaxie (cefazolin 2 g) a uterotoník (5IU oxytocínu i.v.).

Štatistické metódy boli adekvátne použité aj interpretované. Výsledky preto možno považovať za validné, a v diskusií ich autor adekvátne porovnáva s publikovanými prácami, pričom jeho závery sa v mnohých aspektoch s nimi zhodujú.

Ako rizikový faktor vzniku závažných defektov v zhode s už publikovanými prácami stanovil autor predovšetkým urgentný cisársky rez. (b).

Zaujímavým zistením je fakt, že ak sa zistí klinicky signifikantný defekt jazvy v období 6 týždňov po pôrode, tento pretrváva väčšinou aj v čase pol roka po pôrode (c). Pri použití štandardných techník ošetrovania operačnej rany a prospektívnom sledovaní, v čase 18 mesiacov po operácií autor zistil nižšiu prevalenciu symptómov, než v predošlých štúdiách, čo zrejme súvisí s dobrou operačnou technikou a dlhším časovým odstupom, obvykle štúdie boli prevádzané 12 mesiacov od operácie (d). Rovnako laparoskopické ošetrovanie defektu na prednej stene viedlo k výraznému ústupu symptomatológie a k štatisticky nevýznamnému zlepšeniu ultrazvukového nálezu. (e).

Možno preto skonštatovať, že autor sledované ciele splnil.

4. Prínos práce pre vedu a prax

Za hlavný prínos pre vedu považujem presný popis fáz hojenia jazvy na maternici spojené s názornou obrázkovou dokumentáciou. Z tohto možno odvodiť potom anatomické odchýlky, ktoré môžu byť príčinou neskorších komplikácií mimo tehotnosti a v tehotnosti. Pre prax je veľmi prínosné stanovenie štandardnej

metodiky ultrazvukového vyšetrenia vo včasnom šestonedelí, spolu s popisom dôležitých charakteristík spojených s hojením jazvy na prednej stene uteru.

5. Otázky na autora

1. Vidíte niekde miesto ultrazvukovej elastografie pri posudzovaní kvality jazvy po cisárskom reze jednak u žien so syndrómom jazvy a jednak u žien pred plánovanou graviditou?

2. V práci spomínate aj riziká adhezívneho procesu pri hojení operačnej rany po cisárskom reze. Odporúčate na základe Vašich skúseností niektorý z bariérových preparátov (roztokov) ako prevenciu zrastov?

3. Vo vašej štúdií sledujete sekundárne hojenie resekcie jaziev u príznakových pacientok pomocou laparoskopie. V literatúre sú popísané aj iné prístupy, prečo ste sa rozhodli pre túto modalitu?

6. Záver

Na základe celkového posúdenia habilitačnej práce MUDr. Erika Dosedlu, Ph.D., MBA **doporučujem** prácu v predloženej forme prijať a v prípade splnenia ostatných požiadaviek udeliť MUDr. Erikovi Dosedlovi, Ph.D., MBA titul docent v odbore gynekológia a pôrodnictvo.

V Bratislave 21.1.2021

Doc. MUDr. Jozef Záhumenský, Ph.D.